

Lausunto

12.01.2024

VN/35773/2023

Asia: VN/35773/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi yrityksille myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta vuosina 2024-2030

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asetusluonnoksesta. Audiovisual Producers Finland - APFI ry on audiovisuaalisen alan tuotantoyhtiöiden edunvalvonta- ja tekijänoikeusyhdistys, jonka tehtäviä ovat suomalaisen audiovisuaalisen sisällöntuotantoalan tuottajien edunvalvonta, kansainvälistymisen edistäminen, tekijänoikeuksien kollektiivinen hallinnointi sekä alan tapahtumien järjestäminen. Edustamme kattavasti suomalaista tuotantoyhtiökenttää, jäseninämme on yli 120 elokuva-, televisio- ja mainoselokuvatuotantoyhtiötä, ja tekijänoikeusasiakkaina palvelemme yli 300 oikeudenhaltijaa.

Yleistä tuki-instrumentista:

Av-alan, kuten muidenkin monistettavien luovien alojen liiketoiminnassa on Työ- ja elinkeinoministeriön tiekarttatyössä tunnistettu merkittävää kasvu- ja vientipotentiaalia. Av-tuotantokannustimen lisäksi messuhankkeille tarkoitettu Exhibition Explorer on harvoja Business Finlandin instrumentteja, jota av-alan ja muutkin luovan alan yritykset pystyvät hyödyntämään.

Exhibition Explorer -tukimalli mahdollistaa av-alan yrityksille elintärkeät osallistumiset kansainvälisiin myynti- ja showcase-tapahtumiin, joita järjestetään vakiintuneen kansainvälisen kalenterin mukaisesti. Kansainvälistä myyntiä tekevät jäsenemme korostavat toistuvasti sitä, että kasvokkaisten tapaamisten mahdollisuus, erityisesti uusia kontakteja ja verkostoja solmittaessa, on ensiarvoisen tärkeää. Myös olemassa olevien verkostojen suhteen esimerkiksi uusien formaattien ja ohjelmien esittely henkilökohtaisesti on aina tehokkaampaa ja vaikuttavampaa kuin puuduttavat etäpalaverit tai pelkkien katselulinkkien lähettäminen sähköpostitse. Monen aktiivisen kv-kumppanuuden ensiaskeleet on otettu juuri näissä messutapahtumissa. Tehokas muutaman päivän messuosallistuminen etukäteen sovitun tarkan tapaamisaikataulun mukaisesti useamman henkilön

voimin vastaa vaikutuksiltaan monen viikon etänä tehtävää työtä. Pienille yrityksille messut ovat käytännössä ainoa kustannustehokas tapa hoitaa kansainvälisiä asiakas- ja kumppanisuhteita.

Esitetyt muutokset asetukseen:

- 1) Kannatamme ehdottomasti tuen mahdollistavan uuden asetuksen voimaan saattamista, mutta esitämme asetusluonnokseen muutamaa toimialamme yrityksille olennaista muutosta:
 - a. 3 § Määritelmät: ” 1) messuhankkeella yritysryhmän hanketta, jossa yritykset osallistuvat samaan ulkomailla toteutettavaan yksittäiseen tapahtumaan tai ajallisesti laajempaan tapahtumakokonaisuuteen joko paikan päällä tai virtuaalisesti ja johon osallistuu vähintään neljä yritystä, jollei hankkeen luonteesta muuta johdu;” -> muutetaan minimivaatimukseksi kaksi yritystä tai poistetaan vaatimus yritysten määrästä kokonaan.
 - b. 4 § Avustuksen käyttötarkoitus ja avustuksen saaja: ”Valtionavustusta voidaan myöntää vähintään kaksi henkilötyövuotta työllistävälle pienille ja keskisuurille yrityksille sekä pienille suuryrityksille...” -> poistetaan vaatimus kahdesta henkilötyövuodesta
 - c. 6 § Tuen määrä: ” Messuhankkeisiin valtionavustusta voidaan yritykselle myöntää enintään yhteen messutapahtumaan kalenterivuoden aikana.” -> Poistetaan rajoitus vain yhdestä tuettavasta tapahtumasta per vuosi.

Perustelut:

- a) Tapahtuman merkittävyyttä tai potentiaalia ei aina voi päätellä suomalaisten yritysten osallistujamäärästä. Esimerkiksi uutta markkina-aluetta kartoittaessa, varsinkin Euroopan ulkopuolelta, mihin matkakustannukset ovat suuremmat, on tyypillistä, että yksi tai kaksi edelläkävijäyritystä osallistuu ja muut yritykset saattavat seurata vasta tulevana vuosina, jos kokemukset ovat olleet hyviä. Lisäksi tuen nykyehdoilla yhden yhtiön hakemuksen hylkääminen (esim. muuttuvien konsernitulkintojen myötä) estää tuen saamisen muiltakin hakijoilta, vaikka edelleen neljä yhtiötä osallistuisi tapahtumaan. Näin taantuman aikana yritysten mahdollisuudet matkustaa saattavat myös vähentyä, mikä vaikeuttaa tuen saamista niille, joille se vielä haastavassa markkinatilanteessa kustannusten noustessa on mahdollista. Osallistujamäärä on väärä tapa validoida se, kuinka relevantti yksittäinen tapahtuma on, varsinkin Suomen kaltaisessa pienessä markkinassa, jossa yksittäisen toimialan yrityksiä ei välttämättä ole monia.
- b) Pienemmissä tuotantoyhtiöissä on hankkeiden valmistelun aikana tyypillisesti hyvin pieni henkilöstö, esimerkiksi omistaja saattaa työllistää itsensä lisäksi vain osa-aikaisesti käsikirjoittajan. Lisää työvoimaa palkataan vasta, kun rahoitus hankkeelle on saatu kerättyä esim. kansainvälisissä tapahtumissa tavatuilta kumppaneilta ja tuotanto käynnistyy. Kuvausten aikana saatetaan silti työllistää yli 100 henkilöä. Tämä uusi ehtojen tiukennus rajaa osan potentiaalisista yrityksistä pois, koska messumatkoja tehdään tyypillisesti juuri aikaisessa kehittä- ja rahoitusvaiheessa.
- c) Tämä uusi raja, että tukea saisi vain yhteen tapahtumaan per vuosi, olisi kriittisin heikennys tuen ehtoihin. Esimerkiksi draamasarjahankkeelleen rahoitusta keräävä tuottaja käy tyypillisesti etsimässä ja tapaamassa kumppaneita ja esittelemässä hankettaan jopa 4-6 tapahtumassa vuodessa

ennen kuin lopullisia sopimuksia tehdään. Av-alan vienninedistämistapahtumia mm. Focus on Finland -kattonimellä järjestävä APFI organisoii vuosittain tilaisuuksia lähes kymmenessä eri kansainvälisessä tapahtumassa. Tuen rajaaminen vain yhteen tapahtumaan per vuosi tulisi merkittävästi vähentämään yritysten mahdollisuuksia osallistua tärkeisiin kv-tapahtumiin, varsinkin näin hankalassa markkinatilanteessa.

2) Lisäksi aiemman asetuksen (1132/2020) muotoiluista toivomme asetuksen soveltamisalaan sisällytettävän ja säilytettävän myös nämä käyttökohteet:

"3) yritysten yhteiset ulkomaille suunnatut tiedotus- ja viestintäkampanjat sekä yhteisesti toteutetut lehtimies-, ostaja-, asiantuntija- ja vaikuttajaryhmien vierailut Suomeen;"

"6) kaupallis-teolliset viestintä- ja markkinointihankkeet sekä eri toimialojen strategiset kärkihankkeet;"

Perustelut:

Esimerkiksi messuilla järjestettävien tapahtumien ja tilaisuuksien tukeminen PR-toimilla ennakkoon sosiaalisessa mediassa ja alan lehdissä on tärkeää. Myös vaikuttajaryhmien vierailut esimerkiksi kuvauslokaatioissa ympäri Suomea ovat olleet todella tehokkaita. Näitäkin olisi järkevää toteuttaa isompina strategisina ja koordinoituna hankkeina.

3) Lisäksi määrärahan toivottaisiin pysyvän ennallaan tai palaavan vuoden 2023 tasolle, (valtuus arviolta 5,7 miljoonaa euroa ja määräraha 5,4 miljoonaa euroa), nyt määrärahaa vuodelle 2024 on myönnetty vähemmän (talousarviomomentin valtuutta noin 3,3 miljoonaa euroa ja määrärahaa noin 3,7 miljoonaa euroa), vaikka samaan aikaan matka-, majoitus- ja tapahtumakustannukset ovat inflaation takia nousseet.

Lisähuomioita tuen ehdoista:

Lisäksi haluamme kiinnittää huomioita tiettyihin vuonna 2023 tehtyihin tuen ehtojen muutoksiin, jotka ovat johtaneet alamme yrityksille epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin:

- Minimivastusta eli käytännössä vaadittua minimispendiä on nostettu kaksinkertaiseksi-> Tämä kasvanut tuen edellytyksenä oleva minimikulutus voi joissakin tilanteissa johtaa siihen, että päädytään esimerkiksi valitsemaan kalliimpi majoitus, jotta tuen ehdot täyttyvät. Sekä valtion että yritysten kannalta olisi järkevää pitää minimivastus matalana, jotta se ei luo insentiiviä kuluttaa keinotekoisesti enemmän kuin olisi pakko. Ymmärrämme, että euromääräisesti pienten hakemusten käsittely voi vaikuttaa panos-tuotos -suhteeltaan turhalta, mutta pienille yrityksille tuen mahdollisuus voi kuitenkin olla ratkaiseva osallistumis päätöstä tehtäessä.

- Tuen edellytyksenä on, että tapahtumaan on ostettu akkreditaatio -> av-alan tapahtumissa Euroopassa on tyypillistä, että monet alan toimijat saapuvat paikkakunnalle, mutta hoitavat

tapaamisensa messulokaation ulkopuolella esimerkiksi kahviloissa. Tällöin usein kallis akkreditaatio saattaa olla suomalaisosallistujalle turha kustannus, johon sijoitetaan vain, jotta tukea voi hakea. Messuvenuessa saattaa esimerkiksi olla lähinnä seminaareja ja liiketoiminnan kannalta tärkeimmät keskustelut käydään kahdenkeskisissä tapaamisissa ulkopuolella. Toinen vaihtoehto on, että suomalaisosallistuja saa ilmaisen akkreditaation esimerkiksi Suomen delegaation ständin tai tilaisuuden myötä, eikä siitä syytä joudu ostamaan sitä.

Luovien alojen kannalta on myös erittäin tärkeää nykyinen poikkeus, että voidaan tukea myös projekteja, joissa ei synny kustannuksia messuosastosta, vaan lähinnä rekisteröinti-, majoitus- ja matkakustannuksia.

Ymmärrämme, että Business Finlandin näkökulmasta voidaan kokea, että tukimuodon panos-tuotos-suhde, huomioiden hakemusten käsittelyyn ja raportointiin käytettävän resurssin, ei ole riittävän tehokas, mutta av-alan yrityksille se on kriittinen. Yksittäinen tuhannen euron messutukikin saattaa käytännössä mahdollistaa sopimuksen ja rahoituksen monen miljoonan euron av-tuotannolle.

Toivomme, että kiireellisestä aikataulusta huolimatta ministeriö huomioi nämä muutosehdotukset asetusta viimeistellessään.

Helsingissä 11.1.2024

Laura Kuulasmaa

toiminnanjohtaja, Audiovisual Producers Finland – APFI ry

hallituksen puheenjohtaja, Luovan työn tekijät ja yrittäjät - Luovat ry

Kuulasmaa Laura
Audiovisual Producers Finland - APFI ry